

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

68.

KURYER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 26-го Августа — 1838 — Wilno. Piątek. 26-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

22-ое число сего Августа, день Священнаго Коронованія Ихъ Императорскихъ Величествъ торжественно празднуемъ былъ въ нашемъ городѣ.

Въ 11 часовъ утра Его Сіятельство Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, въ присутствіи пребывающаго здѣсь Его Высокопревосходительства Г. Министра Народнаго Просвѣщенія принималъ поздравленія отъ Духовенства, Военныхъ и Гражданскихъ Чиновниковъ и Дворянства.—Послѣ, со всемъ собраніемъ, отправился въ Дворцовую Церковь, для слушанія Божественной Латургіи, по которой воспѣто благодарственное молебствіе, съ провозглашеніемъ многолѣтія Его Императорскому Величеству и всему Августѣйшему Дому, и произведено съ Виленскихъ укрѣпленій сто одна пушечный выстрѣлъ.

Въ то же время, въ церквахъ всѣхъ другихъ исповѣданій, совершенно благодарственное молебствіе.

Въ 3 часа вечера былъ обѣдъ у Его Сіятельства Господина Военнаго Губернатора для приглашенныхъ особъ. Вечеромъ весь городъ былъ иллюминованъ, а на площадяхъ Дворцовой и Ратушной играла военная музыка.

Его Высокопревосходительство Министръ Народнаго Просвѣщенія Г. Дѣйствительный Тайный Советникъ Сергей Семеновичъ Уваровъ 24-го числа с. м. выѣхалъ въ Гродно.

— Въ тотъ же день Его Сіятельство Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Минскій и Бѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Николай Андреевичъ Долгоруковъ, изволилъ отправиться въ Гродно.

Санктпетербургъ, 19-го Августа.

Продолженіе Журнала Путешествія Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича.

Его Императорское Высочество Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ, выѣхавъ изъ Ганновера 19-го Іюля (31-го), останавливался для ночлега въ городѣ Эйзбекъ, и на другой день продолжалъ путешествіе черезъ Геттингенъ и Минденъ до Касселя.—Прибывъ въ Кассель, Его Высочество посѣтилъ супругу Курфюрста Гессенскаго, Вильгельма II-го.

Утро 21-го Іюля, посвящено было Его Императорскимъ Высочествомъ для обозрѣнія Касселя и

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Дзень 22 го тара́ннѣйсшага Сіерпня, jako rocznica Koronacyi NAJJAŚNIEJSZYCH CESARSTWA ICH MOŚĆ uroczyscie był obchodzony w naszym mieście.

O godzinie 11-ej z rana, Jaśnie Oświecony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę Nikołaj Andrzejewicz Dołhorukow, w obecności znajdującego się tu Jaśnie Wielmożnego Pana Ministra Narodowego Oświecenia, przyjmował powinszowania Ducew iestwa, Wojskowych i Cywilnych Urzędników i Dworzaństwa, potem, z całym zgromadzeniem, udał się do Kaplicy Pałacowej, dla słuchania Mszy Świętej, po której zaśpiewano dziękczynne modły z podniesieniem głosu w prośbie o długie lata Jego CESARSKIEJ MOŚCI i całemu NAJJAŚNIEJSZEMU DOMOWI; z dział twierdzy Wileńskiej wystrzelono sto jeden razy.

W tymże czasie, w kościołach wszystkich innych wyznań, odprawiały się dziękczynne modły.

O godzinie trzeciej z południa był obiad u Jaśnie Oświeconego Pana Wojennego Gubernatora dla osób zaproszonych. Wieczorem całe miasto było oświecone, a na placach Ratuszowym i Pałacowym grała muzyka wojskowa.

Jaśnie Wielmożny Minister Narodowego Oświecenia P. Rzeczywisty Radzca Tajny, Sergiusz Symonowicz Uwarow, dnia 24-go ter. miesiąca, wyjechał do Grodna.

— Dnia tegoż, Jaśnie Oświecony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę Nikołaj Andrzejewicz Dołhorukow, wyjechał do Grodna.

Sankt-Petersburg, 19-go Sierpnia.

DALSZY CIĄG DZIENNIKA PODRÓŻY JEJEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA NASTĘPCY.

JEJEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ NASTĘPCA CESARZEWICZ, wyjechawszy z Hannoweru 19 (31) Lipca nocował w Einbeck, a nazajutrz jechał dalej przez Göttingę i Minden do Kassell. Tam przybywszy, JEJEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ odwiedził małżonkę Elektora Heskiego, Wilhelma II.

Ranek 21 Lipca Cesarzewicz poświęcił na obejrzenie miasta Kassellu i jego malowniczych okolic. JEJEGO

его живописныхъ окрестностей. Государь Цесаревичъ болѣе двухъ часовъ изволилъ прогуливаться пешкомъ въ прекрасномъ паркѣ Wilhelmshöhe, справедливо славящемся прелестнымъ мѣстоположеніемъ и разнообразіемъ своихъ водъ. Обозрѣвъ въ Wilhelmshöhe дворецъ и замокъ, называемый Левенбургъ (Löwenburg), Его Высочество изволилъ быть на завтракъ у супруги Курфирста, и въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь.

Переночевавъ въ Марбургѣ, Государь Цесаревичъ заходилъ здѣсь въ древнюю готическую церковь, и въ десять часовъ утра отправился, чрезъ Гессенъ, во Франкфуртъ на Майнѣ. Въ шесть часовъ вечера Его Высочество прибылъ въ сей городъ.

24-го Іюля (4-го Августа) поутру, Его Императорское Высочество, въ сопровожденіи Посланника нашего при Германскомъ Союзѣ, Тайнаго Советника *Убри*, изволилъ осматривать примѣчательности города Франкфурта.

Въ четыре часа, къ обѣденному столу Его Высочества приглашены были всѣ Русскіе, находящіеся во Франкфуртѣ.

Послѣ обѣда, Государь Цесаревичъ ѣздилъ навѣстить Герцога Нассаускаго, прибывшаго въ сей городъ для свиданія съ Его Высочествомъ. Его Светлость велѣлъ затѣмъ посѣтить Государя Цесаревича.

Вечеромъ сего числа, Его Императорское Высочество изволилъ быть въ спектаклѣ, а потомъ въ небольшомъ собраніи у Тайнаго Советника *Убри*.

Хотя состояніе здоровья Государя Наслѣдника Цесаревича, благодаря Бога, весьма удовлетворительно, но какъ, по мнѣнію медиковъ, для совершеннаго восстановленія силъ Его Высочества, могутъ быть весьма полезны Эмскія минеральныя воды, почему Государь Цесаревичъ, располагая некоторое время пробить въ Эмсѣ, изволилъ отправиться въ оный на слѣдующее утро, чрезъ Баберихъ.

Въ Биберихѣ, мѣстѣ пребыванія Герцога Нассаускаго, Его Императорское Высочество изволилъ провести 25-е число, а 26-го Іюля (7-го Августа) поутру отправился въ Эмсѣ, куда и прибылъ въ шесть часовъ вечера. (*Сво. Пг.*)

Высочайшею Грамотою, 11-го Іюля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Андрея Первозваннаго, Начальникъ Главнаго Штаба Его Величества Короля Шведскаго и Норвежскаго, Генералъ отъ Кавалеріи Графъ *Браге*. (*Р. И.*)

— Профессору Повивальнаго Института, Доктору Медицины *Груберу* (18 Іюля) Всемилостивѣйше повелѣно быть Директоромъ Повивальнаго Института и Родильнаго при ономъ учрежденнаго госпиталя.

— Государственный Советъ въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ основанное на ходатайствѣ Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора и согласное съ отзывомъ Министра Юстиціи, представленіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ о дозволеніи Таврическому Дворянству избирать изъ среды себя Узданныхъ Судей, *мнѣніемъ положили*: разрѣшить Дворянство упомянутой Губерніи избирать изъ среды себя лицъ въ должности Узданныхъ Судей на общемъ основаніи, съ тѣмъ, чтобы утвержденіе въ сихъ должностяхъ, подобно какъ утвержденіе Assessоровъ Палатъ, Земскихъ Исправниковъ и Засѣдателей Судовъ—узданныхъ и Земскихъ, зависѣло отъ Генералъ-Губернатора, дополнивъ соответственно съ симъ 732 ст. и примѣч. къ 861 ст. продолж. III-го тома Св. Законовъ. Мнѣніе сіе Высочайше утверждено 19 Іюня.

— По положенію Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: въ дополненіе къ узаконенію 9 Марта 1837 года постановить, что для усиленія способовъ выдѣлки кирпича и уменьшенія на оный цѣны, дозволяется всѣмъ людямъ податнаго свободнаго состоянія заниматься выдѣлкою на продажѣ кирпича, какъ въ селеніяхъ, такъ и въ городахъ, гдѣ кто живетъ, безъ платежа гильдейскихъ повинностей, и безъ обязанности брести торговыя свидѣтельства, съ тѣмъ только, чтобы тѣ изъ нихъ, кои имѣютъ подобныя заведенія въ городахъ, уплачивали городскія повинности на общемъ основаніи.

— Для опредѣлительнѣйшаго основанія теоріи *разысканія и разработки* золотосныхъ россыпей въ Россіи, установлены были, Высочайшимъ Повелѣніемъ 19 Іюня 1836 года, двѣ преміи, по двѣ тысячи пятьсотъ рублей за лучшее по каждому изъ сихъ предметовъ сочиненіе. Объ этомъ объявлено было въ свое время Ученымъ Комитетомъ Корпуса Горныхъ Инженеровъ, которому и доставлены были отъ нѣкоторыхъ лицъ для надлежащаго состязанія сочиненія; но оныя оказались недостаточно удовлетворяющими потребностямъ программы, и потому Горный Ученый Коми-

Цесарска Высочествомъ въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь. Цесарска Высочествомъ въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь. Цесарска Высочествомъ въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь. Цесарска Высочествомъ въ два часа отправился въ дальнѣйшій путь.

Преночевавъ въ Марбургѣ, Цесаревичъ заходилъ въ тѣмъ мѣстѣ до староżyтного готическаго коścioда іа і о 10 рано поехалъ чрезъ Gissen до Frankfortu нао Menem. О 6-ей вѣчеромъ Настѣрца прѣбыл до тег- miasta.

24 Lipca (1 Sierpnia) Jego Cesarska Wysokoscъ w towarzystwie Posta Rossyjskiego przy Rzeczy Niemieckiej, Radczy Tajnego *Oubril*, ogladal osoblivosti miasta Frankfortu.

О 4-ей, на обѣдъ до Jego Cesarskiej Wysokosci wezwani byli wszyscy we Frankforcie znajdujacy się Ros-syanie.

Po obiedzie Cesarzewicz jezdził odwiedzić Xięcia Nassau, przybytego dla widzenia się z Jego Cesar-ską Wysokoscią. Zaraz potѣm Xiąę odwiedził Na-stępcę.

Wieczorem tegoż dnia Cesarzewicz był na tea-trze, a potѣm na nie wielkimъ zgromadzeniu u P. *Oubril*.

Lubo stan zdrowia Jego Cesarskiej Wysokosci, dzięki Bogu, jest pomyslny, wszakże, za zdaniem leka-rzy, do zupełnego odzyskania sił mogą być dla Cesa-rzewicza bardzo pożyteczne wody Emskie i przeto Je-go Cesarska Wysokoscъ, zamierzajacъ czas niejaki zabawić w Ems, udał się do tego miasta następnego rana przez Biberich.

W Biberich, miejscu pobytu Xięcia Nassau, Jego Cesarska Wysokoscъ przepędził dzień 25 Lipca, a 26, (7 Sierpnia) wyjechał do Ems, gdzie przybył o 6 wie-czorem. (*T. P.*)

Przez Najwyższy Dyplomат, 11-go Lipca, Najja-skawiej mianowany Kawalерem *Orderu Sw. Andrzeja pierwszego wezwania*, Naczelnikъ Głównego Sztabu Najjaśniejszego Króla Szwedzkiego i Norwegskiego, Je-nerał-Jazdy Hrabia *Brahe*. (*R. In.*)

— Professorowi Instytutu Położniczego, Doktorowi Medycyny *Gruberowi* (18 Lipca) Najja-skawiej rozka-zano być Dyrektoremъ Instytutu Położniczego i urzą-dzonego przy nimъ szpitala Porodowego.

— Rada Państwa na Połączonychъ Departamentachъ Praw i Ekonomii, i na Powszechnémъ Zebraniu, rozpa-trzywszy oparte на staraniu Noworossyjskiego i Bessa-rabskiego Jenerał-Gubernatora i zgodne z uznaniem Mi-nistra Sprawiedliwosci, przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych, о дозволеніи Dworząnstwu Tauryckiemu obierać z pośródъ siebie Sędziów Powiatowych, *przez opinią postanowiła*: Dozwolіć Dworząnstwu po-mienionej gubernii wybierać z pośródъ siebie osoby do obowiazkówъ Sędziów Powiatowych на ogólnej osnowie, z zastrzeżeniemъ, аżeбы utwierdzenie на tychъ obowiaz-kachъ, podobnie jakъ utwierdzenie Assesorów Izб, Spra-wnikówъ Ziemijskich i Assesorówъ Sądowъ — powiatowych i ziemskich, zależało od Jenerał-Gubernatora, dopełni-wszy podługъ tego 732 artykułъ i uwagę do 861 artykułъ dalszego Ciągu III-go Tomu Połączenia Praw. Opini-a ta Najwyżej została utwierdzona 19 Czerwca.

— Po nastalémъ postanowieniu Komitetu PP. Mini-strów, Cesarz Jego Mość Najwyżej rozkazacъ raczył: на dopełnienie do ustawy 9-go Marca 1837 roku postanó-wić, że dla powiększenia sposobówъ robienia cegły i zni-żenia jej ceny, dozwała się wszystkimъ ludziomъ stanu po-datkowego wolnego zajmować się robieniem на sprzedaż cegły, takъ по wsiachъ, jako i w miastachъ, гдѣ кто jest zamieszkały, bezъ płacenia powinności gildyjnych, i bezъ obowiazku brania świadectwъ handlowych, z tѣmъ atoli, аżeбы ci z nichъ, którzy mają podobne zakłady w mia-stachъ, opłacali powinności mieskie на powszechnej o-snowie.

— W celu gruntowniejszego ustalenia teoryi *wyszł-kiwania i dobywania* piaskówъ złotodajnychъ w Rossyi, przez rozkazъ Najwyższy z d. 19 Czerwca 1836 r. usta-nowione były dwie nagrody, по два tysiące pięćset ru-bli assignacyjnych, за napisanie najlepszego w każdymъ z tychъ przedmiotówъ dzieła. Komitetъ uczony korpu-su inżynierówъ górniczych, podawszy to w swoimъ cza-sie do powszechnej wiadomości, otrzymałъ różne kon-kursowe rozprawy; lecz gdy te nie odpowiedziały do-statecznie warunkomъ programatu, przeto Komitetъ na-ukowy górniczy, ma sobie за obowiazekъ wezwać pow-

такъ и въ особенностяхъ относительно изящныхъ искусствъ. Пребываніе Августѣйшаго Монарха оставило по себѣ неизгладимое воспоминаніе. Его Императорское Величество въ особенности любить живопись, а болѣе всего картины, представляющія сраженія. Его Императорское Величество изволило купить весьма много картинъ кисти Гг. Гесса, Альбрехта Адама, Монтена, Байера и другихъ. Торгующіе предметами изящныхъ произведеній имѣли прибыльный сбытъ, болѣе всѣхъ Секретарь Болжяно, который нѣсколько уже лѣтъ снабжаетъ Германію картинами лучшихъ артистовъ нашего времени. Его Величество Государь Императоръ Всероссийскій изволило купить у общества любителей живописи картину писанную придворнымъ пѣвцомъ Шимонномъ, известнымъ также по таланту къ живописи. Многія другія картины если заслужатъ одобреніе Его Величества Государыни Императрицы Всероссийской, будутъ закуплены въ Крейтъ.

— За несколько дней назадъ проѣзжали черезъ Нюрнбергъ отправляющіеся изъ Теулица въ Медіоланъ на коронацію Австрійскаго Императора, Императорско-Россійскій Вице-Канцлеръ и Министръ Иностранныхъ Дѣлъ Гр. Нессельроде, Посланникъ при Вѣнскомъ Дворѣ Баилли-Татищевъ, Статскій Советникъ Бруновъ и прочіе.

Эмс, 18-го Августа.

Вечеромъ 6 Августа прибылъ сюда Его Императорское Высочество Великій Князь Наслѣдникъ Всероссийскаго Престола, чтобы по совету врачей пользоваться водами и съ 9 час. началъ употребленіе водъ, продолжалъ до сихъ поръ непрерывно. Здоровье нашего Высочаго гостя видимо поправилось, и уже замѣтно никакихъ признаковъ болѣзни.

Франкфуртъ, на М 21-го Августа.

Вчера, проживающій здѣсь скульпторъ Лауницъ, по желанію Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Наслѣдника приглашенъ отсюда въ Эмсъ, чтобы тамъ Его Высочеству изъяснить исторію искусствъ. Его Императорское Высочество на случай, еслибы въ вышнюю осень побѣдѣ еще Италію, хотѣлъ чрезъ такое объясненіе приготовить къ посещенію классической земли въ артистическомъ отношеніи.

(A.P.S.Z.)

П р у с с і я.

Кобленцъ, 20-го Августа.

Его Высочество Государь Наслѣдникъ Всероссийскаго Престола прибылъ въ нашъ городъ изъ нѣсколькихъ часовъ, для посещенія протѣжавшей чрезъ сей городъ Августѣйшей тетки Своей, супруги Наслѣднаго Принца Нидерландскаго, и остановился въ гостиницѣ *de Belle vue*, гдѣ изволилъ принимать мѣстное начальство. (O.G.C.H.)

А в с т р і я.

Триестъ, 15-го Августа.

Неподалеку лежащій городъ Фіуме со всѣми окрестностями, на прошедшей недѣль былъ зрѣлищемъ опасности и страха, однако къ счастью безъ значительныхъ послѣдствій. Уже въ четвертъ 9 час. около 5 час. по полудни, тамъ ощутительно было легкое землетрясеніе. Въ слѣдующую ночь было спокойно до 2½ час. утра и вдругъ наступили сильныя потрясенія. Въ продолженіи дня замѣнены только легкія колебанія земли, какъ внезапно между 8 и 9 час. вечера, сдѣлалось сильное съ трескомъ землетрясеніе. Колокола сами звонили, люди и экипажи опрокидываемы были на улицахъ, въ стѣнахъ сдѣлались трещины, корабли находящіеся на рейдѣ качались и проч. Всѣ уходили изъ своихъ жилищъ. Между тѣмъ удары прекратились. Ночь на воскресенье жители провели на улицахъ города. О убыткахъ еще неизвѣстно. Въ Букари отстоящемъ на 3 часа пути отъ Фіуме обрушилась башня и повредила многіе дома. Также въ Триестѣ и окрестностяхъ 10 ч. ощутительно было повременамъ землетрясеніе.

Прага, 22-го Августа.

Фельдмаршалъ-Поручикъ и командующій Генералъ въ Богеміи, Графъ Менсдорфъ-Пуилли, получилъ отъ Его Величества Императора Всероссийскаго Орденъ Святого Александра Невскаго, Фельдмаршалъ-Лейтенантъ Горчковскій Орденъ Бѣлаго Орла и Генералъ-Маіоры Князь Лихтенштейнъ Орденъ Владиміра 2-й степени, Графъ Шлюфъ и Давкельманъ Орденъ Св. Станислава 2-й степени, кромѣ того еще 25 чел. Полковниковъ, Маіоровъ и Ротмистровъ изъ Гусарскаго полка Императора Николая и пѣхотнаго полка Герцога Веллингтона пожалованы орденами Св. Анны Св. Владиміра и Св. Станислава 3-й, и 4-й степеней. Изъ Гражданскихъ чиновниковъ получили Оберъ-Бургграфъ Графъ Хотекъ Орденъ Св. Александра Невскаго и Президентъ города и Директоръ полиціи ф. Муть орденъ Св. Анны 2-й степени съ брилліантами. (A.P.S.Z.)

кунштѣвъ наитрвалсззз побыт достояного Монархы зозтавил паміаткѣ. НАЈАНАІЕЈШЫ ПАИ јест ѕzczególnym mіtośnikiem ѕtuki malarskiej, a nadewѕyѕtko obrazów, przedѕtawіających bitwy. Wiele bardzo dzieł pędzla, wykonanych przez PP. Hess, Albrechta Adam, Montena, Bayera i innych, raczył łaskawie zakupić. Handlujący przedmiotami ѕtuk pięknych, mieli korzystny odbyt, a najwięcej Sekretarz Bolgiano, który od wielu lat zaopatruje Niemcy malowidłami żyjących Mistrzów tej ѕtuki. Od towarzyszta miłośników malarstwa kupił NAЈАНАІЕЈШЫ CESARZ, obraz utworu znanego i pod względem pędzla ѕpiewaka dworskiego Schimon. Wiele innych obrazów zakupionych јeszcze będzie w Krenth, jeżeli pozyskają ѕadowolenіe NAЈАНАІЕЈШEЈ CESARZOWEJ.

— Przez Norymbergę przejeżdżali kilka dni temu, udający się z Creptic do Medyolano na koronacją Cesarza Austryackiego, CESARSKO-ROSSYJSZY Vice-Kanclerz i Minister interesów zagranicznych Hr. Nesselrode, Poseł przy dworze Wiedeńskim Bailly - Tatyszczew, Radźca Stanu Brunów i inni.

Ems, 18 Sierpnia.

6 Sierpnia wieczoremъ przybył tu JEHO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻE NASTĘPCA Rossyjski dla używania wód za radą lekarzy. Kuracyą tę rozpocząwszy JEHO WYSOKOŚĆ d. 9 dotąd bez przerwy używał. Postępy powrotu do zdrowia naszego Wysockiego Gościa coraz stają się widoczniejsze, a nawet nie okazał się żaden symptomat choroby.

Frankfort n. m. 21 Sierpnia.

Mieszkający tu rzeźbiarz von der Launitz na żądanie JEHO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIAŻCIA NASTĘPCY Tronu, wczora wyjechał ztąd do Ems, dla wyłożenia tam JEHO WYSOKOŚCI historyi postępu ѕtuk. Tym sposobem, w przypadku, jeśliby CESARZEWICZ PAN zamysłał udać się tej jesieni do Włoch, chce być przygotowanym do zwiedzenia t-ј klassycznej ziemi we względzie artystycznym. (A.P.S.Z.)

П р у с с і я.

Koblenz, 20-го Sierpnia.

CESARZEWICZ Rossyjski przybył do naszego miasta, na kilka godzin, dla powitania w przejeździe przez to miasto, swojej dostojnej ciotki, Królewiczowej Niderlandzkiej, i stanął w hotelu de Belle-vue, gdzie raczył przyjmować miejscowe władze. (G.R.A.P.)

А У С Т Р І Я.

Tryest, 15 Sierpnia.

Sąsiednie miasto Fiume ze wszystkimi swojemi okolicami w przeszłym tygodniu było widownią niebezpieczeństwa i strachu, jednakże na szczęście bez znacznych skutków. Już we czwartek d. 9 około godz. 5 po południu, dało się tam uczuć lekkie wstrząśnienie ziemi. Następnej nocy było spokojnie do pół do 3, lecz w tym czasie nastąpiło kilka mocnych wstrząśnień. W przeciągu dnia postrzeżono kilka tylko lekkich kołysań, gdy razem między 8 a 9 godz. wieczoremъ, zaszło mocne z łoskotem połączone trzęsienie ziemi. Dzwony same zadzwoniły, ludzi i powozy obalało na ulicach, mury się popękały, a okręty chwiałały się na rejdzie i wszyscy uciekli z mieszkań. Tęczasem uderzenia ustały. Noc sobotnią mieszkańcy przepędzili na ulicach miasta. O szkódach zrządzonych nic јeszcze niewiadomo. W Bukari, leżącym na 3 godzin drogi od Fiume, podczas tego trzęsienia obaliła się wieża i wiele popsuła domów. Takoz w Tryescie i okolicach dało się uczuć d. 10 wieczoremъ jedno wstrząśnienie.

Praga, 22 Sierpnia.

Feldmarszałek Porucznik i dowodzący Jenerał w Czechach, Hrabia Mensdorf-Pouilly, otrzymał od CESARZA JEHO MOŚCI Rossyjskiego Order Świętego Alexandra Newskiego, Feldmarszałek Porucznik Gorczkowski i Jenerał-Majorowie XIAŻE Lichtenstein Order Świętego Włodzimierza 2 ej klasy, Hrabia Schlüf i Denkelmann otrzymali Order Sw. Stanisława 2-go stopnia, a nadto јeszcze 25 Półkowników, Majorów i Rotmistrzów z półku huzarów CESARZA NIKOŁAJA i z półku pieszego XIAŻCIA Wellingtona, ozdobieni zostali orderami Sw. Anny, Sw. Włodzimierza i Sw. Stanisława 3 i 4 stopni. Z cywilnych otrzymali ordery: Wielki Burgrabia Hrabia Chotek, Order Sw. Alexandra Newskiego i Prezydent miasta i Dyrektor policji v. Muth, Sw. Anny 2-stop. z brylantami. (A.P.S.Z.)

Innsbruck, 10-go Августа.

Вчера был торжественный въезд Императора въ нашъ городъ. Монархъ при радостныхъ восклицаніяхъ всѣхъ жителей, послѣ краткаго отдыха вышелъ на балконъ замка, откуда осматривалъ проходящія предъ нимъ войска. Императоръ пользуется вождельнымъ здравіемъ. Вчера прибыли сюда Эрцъ-Герцоги: Францъ-Карль, Рейнеръ и Лудовикъ. Придворные отправятся сегодня въ замокъ Ambras, лежащій близъ Инспрука. Въ Субботу будетъ исполнена кантата, сочиненіе здѣшняго композитора Г-на Тансбахера. Въ Воскресенье штаты привесутъ установленную присягу, послѣ чего будетъ сожженъ фейерверкъ. Въ Понедѣльникъ будетъ торжественный балъ (bal paré); во Вторникъ, стрельба въ цѣль подъ предводительствомъ самаго Монарха, въ Среду иллюминація кафедральной церкви и заложеніе памятника въ честь убитыхъ Тирольцевъ, въ Четвергъ угощеніе для народа, а въ Пятницу въездъ Государя въ Миланъ. Въ продолженіе этого времени, по вечерамъ будутъ представлены соответственныя обстоятельствамъ сценическія зрѣлища, а по утрамъ будутъ выходы и аудіенціи.

15-go Августа.

Послѣ рѣчей, произнесенныхъ правителями Тироля и Форарлберга, происходило исполненіе вѣрно-подданнической присяги. Совѣтникъ двора Кюбекъ тихо и внятно читалъ роту присяги для штатовъ и представителей, которые потворяя за нимъ слова, обязались именемъ своихъ избирателей и своимъ собственнымъ, сохранить вѣчную вѣрность Императору Австрійскому и его законному наслѣднику; послѣ чего приблизились къ трону для цѣлованія, съ колѣнопреклоненіемъ, руки возлюбленнаго Монарха, который, будучи сопровождаемъ радостными восклицаніями, вышелъ изъ Палаты.

Пестъ, 7-go Августа.

Здѣсь съ необыкновенною дѣятельностію воздвигаютъ какъ публичныя такъ и частныя зданія; болѣе 10,000 ремесленниковъ трудятся надъ постройками, что весьма оживляетъ городъ особенною дѣятельностію, тѣмъ болѣе, что жители едва только что отдохнули послѣ испытанныхъ несчастій. Эрцъ-Герцогъ Палатинъ часто прѣзжаетъ изъ своего загороднаго дома, для наблюденія за постройкою воздвигаемыхъ вновь публичныхъ зданій, также и для надлежащихъ по сему распоряженій. Ни Эрцъ-Герцогъ, ни кто либо изъ членовъ его фамиліи, не поѣдутъ на коронацію Императора въ Миланъ. (О.Г.Ц.П.)

Франція.

Парижъ, 18-go Августа.

Третьяго дня вечеромъ, Король принималъ въ Тюльери посланниковъ: Австрійскаго Гр. Аппони, Шведскаго, Гр. Левенгельма и Саксонскаго, Барона Кеннеретъ, также Барона Пакъ и многихъ другихъ значительныхъ лицъ. Ежедневно ожидаютъ разрѣшенія отъ бремени герцогини Орлеанской; если родятся сынъ, то онъ получитъ титулъ Графа Парижскаго; Король и Герцогиня Меклембургская будутъ воспріемниками его при святомъ крещеніи.

— Вчера слышно здѣсь было о смерти Кардинала Фешъ, дяди Наполеона, послѣдовавшей въ Римѣ, чѣмъ открылось бы мѣсто на Лионское Епископство.

— Говорятъ здѣсь, что по послѣднимъ извѣстіямъ изъ Англій, Лондонская конференція по Голландско-Бельгійскому дѣлу, будетъ отложена до будущей весны.

— Магнетизмъ снова начинаетъ входить въ употребленіе. Нѣсколько дней тому назадъ Г-жа Пигеръ, въ присутствіи многихъ особъ, въ числѣ которыхъ находился также Викторъ Гюго, магнетизировала свою 12-лѣтнюю дочь, которая, съ завязанными двойнымъ платкомъ глазами и покрытая бархатнымъ покрываломъ, читала книгу, на коей положена была стеклянная тафля.

20-go Августа.

Король третьяго дня вечеромъ принималъ въ Тюльери Турецкаго Посланника. Около 8 час. прибыли Баядеры и танцовали въ присутствіи Королев. фамиліи.

— Телегр. депеша изъ Бордо отъ 18 Августа уведомляетъ: „Кабрера ночью съ 8 на 9 ч. напалъ на Генерала Санъ-Мигуэля, который съ припасами и осадными орудіями шелъ въ Мореллу, но опрокинуть кавалерію, и будучи вытѣсненъ изъ своей позиціи отступилъ къ горамъ близъ Кароша. Санъ-Мигуэль 9 ч. прибылъ къ Мореллѣ, и 10 ч. одинъ баталіонъ подъ защитою артиллеріи овладѣлъ постами около города, такъ что ему вечеромъ сообщенія съ окрестностями были пресѣчены.“

— Въ Тулонѣ 15 Августа получены извѣстія изъ Туниса до 2 ч. Французская и Англійская эскадры тамъ еще находились; впрочемъ такъ какъ Турецкій

Innsbruck, 10 Sierpnia.

Wczora nastąpił wjazd uroczysty Cesarza do naszego miasta, przy najradośniejszych okrzykach całej ludności. Monarcha pokrótce wypoczynku, udał się na balkon zamkowy dla przeglądu przeciągających przed nim wojsk. Zdrowie Cesarza jest w pożądanym stanie. Arcy-Xiąża Franciszek-Karol, Rajnery i Ludwik, przybyli tu dnia wczorajszego. Dziś jedzie dwór do zamku Ambras, leżącego w bliskości Inshbrucku. W sobotę, będzie wykonywaną kantata, dzieło tutejszego mistrza P. Gansbacher. W niedzielę stany składowe będą Monarsze hołdy, po czém spalone zostaną ognie sztuczne. W poniedziałek bal strojny (bal paré), we wtorek strzelanie do celu pod przewodnictwem samego Monarchy, we środę oświetlenie kościoła katedralnego i założenie węgielnego kamienia na pomnik dla poległych tyrolczyków, we czwartek uczta dla ludu, a w piątek odjazd Cesarza do Medyolanu. Przez ten ciąg czasu, będą dawane nadzwyczajne widowiska sceniczne, a przed południem pokoje i udzielenie posłuchania. (G.R.K.P.)

15-go Sierpnia.

Po mowach mianych do Cesarza przez Zarządców Tyrolu i Vorarlbergu, odbywało się składanie hołdu i przysięgi na wierność Monarsze. Radzca Dworu Köbeck, czytał zwolna i wyraźnie rotę przysięgi stanom i Deputatom, którzy wymawiając za nim słowa, obowiązali się imieniem swoich kommitentów i swoim własnym zachowywać wieczną wierność i posłuszeństwo, dla Cesarza Austrii i jego prawych następców. Następnie przystąpili do tronu, dla ucałowania klęcząc rękami ukochanego Monarchy, który wśród grzmiących okrzyków radości, opuścił izbę posiedzeń.

Pest, d. 7 Sierpnia.

Nadzwyczajna panuje tu czynność w wznoszeniu publicznych i prywatnych budowli; mamy przeszło 10,000 rzemieślników, co wielki ruch i ręce życie nadaje miastu, które odetchnęło po doznanej nieszczęśliwości. Arcy-Xiąże Palatyn często przyjeżdża ze swego wiejskiego mieszkania już to dla doglądania powstających nowych publicznych gmachów, już też dla wydawania stosownych rozporządzeń. Ani sam Arcy-Xiąże, ani żaden z członków jego rodziny nie jedzie na koronacyję Cesarza do Medyolanu. (G.R.K.P.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 18 Sierpnia.

Zawczora wieczorem przyjmował Król w Tuille-ryach postępa: Austriackiego Hr. Appony, Szwedzkiego Hr. Loewenhjelm i Saskiego Barona Könnert, tudzież Barona Pasquier i wiele innych znakomitych osób. Co chwila oczekują rozwiązania Xiążny Orleańskiej; jeżeli powije syna, tenże otrzyma tytuł Hrabiego Paryża. Król i Xiążna Meklemburska będą rodzicami chrzestnymi.

— Wczora słyhać tu było o śmierci kardynała Fesch, wuja Napoleona, nastającej w Rzymie, przez którą utworzyłyby się widoki do Arcybiskupstwa Lugduńskiego.

— Mówią tu, że według ostatnich doniesień z Anglii, Konferencya Londyńska w sprawie belgicko-hollandzkiej, ma być do przyszłej wiosny odłożona.

— Magnetyzm zaczyna znowu być używanym. Przed kilką dniami Pani Pigaire wobec wielu osób, między którymi znajdował się także Wiktor Hugo, magnetyzowała swoją 12-letnią córkę, która, mając oczy zawiązane podwójną chustką i zasłonę axamitną, czytała książkę, na której szybę położono.

Dnia 20-go.

Król przyjmował dnia wczorajszego w Tuille-ryach, Postępa Turckiego, a o godzinie 8 przybyły bajaderki indyjskie i tańczyły przed rodziną królewską.

— Odebrano depeszę telegraficzną z Bordeaux daty 18 Sierpnia, o nowy takiej: „W nocy z dnia 8 na 9, uderzył Cabrera na Jenerała San Miguel, który z tabarami i działami oblężniczymi maszerował do Morelli, ale został odparty przez jazdę, wyparowany ze swego stanowiska i musiał cofnąć się na wzgórze pod Carocha. San Miguel przybył dnia 9 pod Morellę; dnia 10 opanował jeden batalion, pod zastaną artylleryi, stanowiska na okolo miasta, tak dalece, że wieczorem miało już przecięte wszystkie związki z okolicą.“

— W Tulonie otrzymano wiadomości z Tuu tu, pod d. 2 Sierpnia. Eskadry angielska i francuzka, stały tem jeszcze; gdy atoli flota turecka daleka będąc od tego

флотъ, недумавшій вовсе находится у Африканскихъ береговъ, въ послѣднихъ дняхъ Юля ожидаемъ былъ въ Смирну, то Адмиралъ Галлуа съ большею частію Французской эскадры туда возвратится, а Адмиралъ Ладандъ по прежнему, останется при Тунисъ. (G. C.)

А н г л и я.

Лондонъ, 18-го Августа.

Биль облегчающій наказаніе заключенія за долги, будетъ приведенъ въ дѣйствіе съ 10-го Октября сего года.

— Министры надѣются, что Лордъ Дургамъ, не взирая на биль, заключающій въ себѣ выговоръ правителю Канады, за распоряженія его относительно Канадскихъ мятежниковъ, не выйдетъ въ отставку. (О. Г. Ц. П.)

И с п а н и я.

Мадридъ, 12-го Августа.

Правительство предпріяло чрезвычайныя мѣры предосторожности опасаясь, чтобы эксальтованные 13 ч. какъ въ день происшествій въ Ла-Гранья не произвели безпорядковъ. Войска стояли въ готовности въ казармахъ, чтобы выступить по первому знаку. — Вчера жаръ доходилъ здѣсь до + 33° по Р. вѣтви.

Изъ Франц. газ.

Изъ Бискаи получены извѣстія, что тамъ появился другой Муњагорри, который предводительствуя 70-и чел. обнародовалъ миръ и fueros. Будучи преслѣдуемъ Маркизомъ Вальдеспина, онъ обратился въ бѣгство съ своимъ отрядомъ.

Съ Испанскихъ границъ.

Sentinelle de Bayonne уведомляетъ о слѣдующемъ изъ Каталоніи: „Баронъ Меръ который 2 Августа вышелъ изъ Солсоны для препровожденія транспорта жизненныхъ припасовъ и амуниціи въ Солсону въ ущелья Біоста вскрѣтилъ нападеніе цѣлаго корпуса Графа д'Эспаньи. Сраженіе 3 ч. еще продолжалось, но наконецъ удалось Христиносамъ вытѣснить непріятелей изъ ихъ позиціи. Карлисты лишились много убитыми и 200 взятъ въ плѣнъ. На другой день Баронъ Меръ съ своею кавалеріею напалъ на Карлистскій баталіонъ, умертвилъ много непріятелей, взялъ многихъ въ плѣнъ и отобралъ значительное количество оружія.

— По извѣстіямъ изъ Сарагоссы отъ 12 Августа полученнымъ въ Байоннѣ, Христиносы взяли приступомъ Мореллу. Потеря съ обѣихъ сторонъ будто довольно значительна.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Оньяты, Донъ Карлосъ 13 ч. неоставилъ еще сего города. — Главная квартира Эспартеры была 12 Августа въ Логронья откуда Генералъ сей доставлялъ жизненные припасы а одежду въ Калигорру, Алканадру, Тудель и другіе пункты Наварры. Артиллерія его дивизіи отправлена въ Тафаллу, чтобы присоединиться къ орудіямъ приготовленнымъ для нея въ Лоррагъ и Отейцъ. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Неаполь, 2-го Августа.

Нѣкоторыя предшествовавшія явленія за нѣсколько недѣль предвѣщали сильное изверженіе Везувія. Въ самомъ дѣлѣ, третьяго дня вознесся исполинскій столпъ пламени, въ коемъ было такое множество раскаленныхъ камней, что цѣлое жерло ими покрыто. Между 8 и 10 часами зрѣлище было истинно величественно. Вчера, покрылась гора густымъ туманомъ, изъ за котораго видѣлась высокая ея вершина. Съ наступленіемъ ночи, луна озарила сзади прозрачную полосу тумана и представила взорамъ очаровательное зрѣлище; гора казалась какимъ то фантастическимъ призракомъ. Вскорѣ, снова вознеслись со всѣхъ сторонъ столпы пламени и придали новую прелесть картинѣ. Наконецъ, разверзлись недра Везувія и потокъ лавы покатила огненные волны свои въ пустыню. Жители мѣстъ, лежащихъ у подошвы горы, съ трепетомъ удалились въ разныя стороны, спасая, какъ могли, свои пожитки. (О. Г. Ц. П.)

С м ѣ с ѣ.

Новый доводъ въ пользу Скандинавскаго происхожденія Руссовъ. — Извѣстіе Арабскаго писателя Ахмеда Эль-Катеба.

(Статья П. С. Савельева, изъ Журн. Мин. Нар. Прос.)

Происхожденіе народовъ, семейное ихъ средство одного съ другимъ, образованіе ими Гражданскихъ обществъ или Государствъ—суть предметы Исторіи, которыхъ рѣшеніе всего труднѣе для осторожнаго изыскателя, и которые рѣдко не поражаютъ множества самыхъ противорѣчащихъ теорій, основанныхъ на большей или меньшей правдивости источниковъ. Основатели Русской Державы, которые передали имя свое нашему Отечеству, исчезнувъ сами въ массѣ

абы сѣ показавъ у береговъ африканскихъ, dopiero przy końcu Lipca była spodziewana w Smirnie, przeto admirał Gallois powróci tam z większą częścią eskadry francuzkiej, a Admirał Lalande pozostanie w Tunecie. (G. C.)

A N G L I A.

Лондонъ, dnia 18-go Sierpnia.

Bil zlagadzający karę uwięzienia za długi, wejdzie w wykonanie od 1-go Października b. m.

— Ministrowie mają nadzieję, że Lord Durham, pomimo uchwalony bil, naganiający jego postępowanie względem rokoszanów Kanadyjskich, nie zrzecze się swego urzędowania.

H I S Z P A N I A.

Мадридъ, 12-го Sierpnia.

Rząd przedsięwziął nadzwyczajne środki ostrożności lękając się, ażeby exaltowani d. 13, jako w rocznicę wypadków w La Graña nie wznieśli zamieszek. Wojska stoją w koszarach w gotowości, ażeby za pierwszym znakiem mogły wystąpić.

— Wczora upał dochodził tu do + 33° R. w cieniu.

Z gazet francuzkich.

Nadeszła wiadomość z Biskai, że tam zjawił się drugi Muñagorri, który na czele 70 ludzi ogłaszał pokój i fueros. Scigany przez Marg. Valdespinę, zbiegł z całym swoim oddziałem.

Od granic Hiszpańskich.

Z Katalonii donoszą: „Na Barona de Meer, który d. 2 Sierpnia opuścił Cerberę dla eskortowania do Solony konwoju z żywnością i amunicją, uderzył w wąwozach Biosca zwanych, Hrabia d'Espagne z całym korpusem swoim. Walka toczyła się do d. 3 Sierpnia, ale w końcu udało się Krystynistom wypędzić nieprzyjaciela z jego stanowisk. Karoliści mieli dużo ludzi poległych i utracili przeszło 200 jeńców. Nazajutrz napadł Baron de Meer z jazdą swoją na batalion Karolistów, ubił im niemało ludzi, pojmał dosyć jeńców i zabrał znaczną ilość amunicji.“

— *Sentinelle de Bayonne* donosi: „Otrzymano tu wiadomość z Saragossy, daty 12 Sierpnia, iż Krystyniści zdobyli szturmem Morellę. Obustronna strata ma być dosyć znaczna.

— Ostatnie listy z Oñata, pisane 13 Sierpnia, nie donoszą jeszcze o wyjeździe stamtąd Don Karlosa. Główna kwatery Espartery, była d. 12 w Logroño, skąd wysyłał tenże Jenerał żywność, umundurowanie i inne potrzeby wojenne do Calahorra, Alcaudre, Tudela i kilku innych miejsc w Nawarze. Artylerją swojej dywizyi, posłał do Tafala, aby połączyła się z działami przygotowanymi dla niej w Larragá i Oteiza. (A.P.S.Z.)

W z o s n y.

Neapol, 2-go Sierpnia.

Wezwiusz zpowiadał od kilku tygodni mocny wybuch; jakoż istotnie zawezora wzniosła się olbrzymia kolumna płomieni, wśród której ujrano tak wielką ilość rozpalonych kamieni, że cały krater był niemi zarzucony. Najwspanialej wydawał się ten widok między 8 a 10 godziną wieczorem. Wczora ostoniła się góra gęstą mgłą, wśród której wznosił się jej szczyt wyniosły; za nadjeściem nocy ciężce oświecając z tyłu mgłę przezroczystą, utworzył widok czarowny, góra bowiem miała postać uroczego widma. Wkrótce kolumny ognia wznoszące się ze stron rozmaitych, widokowi temu nowy nadaty powab; lawa rozpruła boki Wezwiusza i toczy swoje fale ku pustelni. Mieszkańcy podnoża schronili się w różne strony ze swoim dobytkiem. (G.R.K.P.)

R o z m a i t o ś c i.

Nowy dowód Skandynawskiego pochodzenia Russow. — Wiadomość z Arabskiego Pisarza Achmed El-Kateba.

(Artykuł P. S. Saweljewy, z Dzien. Minis. Nar. Ośw.)

Pochodzenie narodów, familijne ich pokrewieństwo, kształcenie z nich obywatelskich towarzystw albo Państw—są przedmioty Historii, których rozstrzygnięcie nader jest trudne dla ostrożnego badacza, i które często rodzą mnóstwo sprzecznych teoryj, opartyh na większej lub mniejszej prawdziwości źródeł. Założyciele Mocarstwa Ruskiego, którzy przekazali swe imię Ojczyźnie naszej, zniknąwszy sami w massie jej ludności, stanowią dotąd, podług zdania wie-

его народонаселения, досель составляют, по мнвию многихъ Критиковъ, одинъ изъ самыхъ темныхъ предметовъ нашей древней Исторіи, еще недостаточно объясненный и требующій многихъ изысканій, чтобы быть поставленнымъ внѣ ударовъ разсудительнаго скептицизма. Уже множество теорій было придумано въ пользу происхожденія Руссовъ отъ народовъ того или другаго колѣна, отъ племенъ Германскихъ Фивскихъ и даже Турецкихъ; выводили ихъ изъ Пруссій („Степенная Книга“, Ломоносовъ), Ютландіи (Гольманъ, Крузе), Швеціи (Байеръ, Миллеръ, Шледеръ, Карамзинъ, Френъ, Кругъ, Погодинъ), Финландіи (Татищевъ, Болтинъ), съ Феррерскихъ острововъ (Вельтманъ), съ береговъ Чернаго моря и изъ Хазаріи (Эверсъ, Каченовскій), даже съ береговъ Сыръ-Дарьи или Яксарта, протекающей въ Киргизскихъ степяхъ (Таммеръ въ Origines Russes). Всѣ эти теоріи, столь противорѣчащія одна другой, согласно доказываютъ только одно—недостаточность источниковъ; а многіи изъ нихъ свидѣлствуютъ и о недостаточномъ разумѣннн этихъ источниковъ. Едва ли не къ послѣднимъ должно причислить ту систему, которая производитъ Руссовъ изъ Азіи. Это мнвіе, какъ утверждаютъ его послѣдователи (въ числѣ которыхъ нѣтъ ни одного Оріенталиста), основано преимущественно на известіяхъ Восточныхъ Писателей. Но Восточные тексты, которые упоминаютъ о Руссахъ, по утверженію известнѣйшихъ Оріенталистовъ, не даютъ ни малѣйшаго повода основывать на нихъ теорію Азіатскаго происхожденія этого народа. Если въ которыхъ и встрѣтите мнвіе Арабскаго или Персидскаго Автора, когда онъ хочетъ сказать вамъ о народѣ Руссы что-нибудь поученіе, и говорилъ, что „Руссы есть братъ Турка, сына Іафета, сына Ноева“, или что „Руссы суть Турки“,—будьте увѣрены, что это равно ничего не означаетъ, кромѣ желанія Историка привязать какимъ-нибудь образомъ Руссовъ къ системѣ о происхожденн известнѣйшихъ народовъ отъ Ноя, которая принята всеми Восточными Учеными, и что при томъ слово „Турки“ у многихъ Писателей имѣетъ такой же опредѣленный смыслъ какъ Греческія Barbaroi и Skythae.

Мы вовсе не намѣрены распространяться объ этомъ ученн или входить въ подробное его разсмотрѣніе, и если объ немъ упоминали, то для того единственно, чтобы показать, что мы до сихъ поръ не знали ни одного Восточнаго Историка, который бы сообщалъ какое бы то ни было ясное известіе о происхожденн Руссовъ.

Другая господствующая теперь система относительно этого спорнаго вопроса, и противъ которой идутъ приверженцы маимыхъ Азіатскихъ Руссовъ, выводитъ Руссовъ изъ противоположнаго конца—изъ Скандинавіи. Первый, кто обнаружилъ это мнвіе, былъ знаменитый нашъ Академикъ Теофиль-Зигфридъ Байеръ: не имѣя подъ рукою обильныхъ источниковъ, на изученн которыхъ онъ могъ бы опереть свое мнвіе, Байеръ какъ бы по вдохновенію предугадалъ правдоподобіе этой идеи. Большая часть преемниковъ его на поприщѣ критики Русской Исторіи только разрабатывали мыслъ, брошенную этимъ славнымъ Филологомъ, пока не вздумалось некоторымъ изъ нихъ, основываясь на худо прочитанныхъ текстахъ, искать Руссовъ на берегахъ Эаксина. Какъ бы то ни было, досель отличнѣйшіе умы Русской Исторіографіи всѣ были на сторонѣ Байеровой системы. И въ самомъ дѣлѣ, эта теорія болѣе другихъ заключаетъ въ себѣ историческаго правдоподобія, и имѣетъ наибольшее число доводовъ въ свою пользу. Мы впрочемъ далеко отъ того, чтобы находить эту систему непогрѣшительною и совершенно удовлетворяющею всемъ требованіямъ критики. Дѣло въ томъ, что она безъ натяжекъ можетъ намъ объяснить характеръ такъ называемаго „Варяжскаго періода“ нашей Исторіи, и этого не мало.

Г. Академикъ Френъ, которому етоль же много обязана Русская Исторія, какъ и Магометавская Нумисматика; который первый обратилъ вниманіе Ученыхъ на Арабскія известія о Руссахъ, послужившія поводомъ не-Оріенталистамъ къ составленн системы о Восточномъ происхожденн этого народа,—Г. Френъ въ сихъ же самыхъ текстахъ всегда видѣлъ доводы въ пользу Скандинавскаго происхожденія Руссовъ, хотя въ сихъ известіяхъ, какъ мы уже сказали, и не говорится положительно объ этомъ предметѣ. Счастливый случай доставилъ ему недавно довольно важную рукопись, досель неизвестную въ Европѣ, и которую сообщилъ нашему знаменитому Академику одинъ изъ молодыхъ Русскихъ Оріенталистовъ, добывшій ее во время пребыванія своего въ Египтѣ. Разсматривая ее, Г. Френъ, въ одномъ мѣстѣ, встрѣтилъ въ ней новое положительное известіе о Руссахъ, которое служитъ сильнымъ доводомъ въ

лу Krytykow, jeden z najciemniejszych przedmiotow starozytnej naszej Historii, niedostatecznie jeszcze wyjaśniony i potrzebujący wielu badań, ażeby nie bydz wystawionym na pociski rozważnego sceptyzmu. Wiele już teoryj było wymyślonych dla wywodzenia Russow od narodow tego lub owego szczepu, od plemion Germańskich, Fińskich, a nawet Tureckich; wyprowadzili ich z Prussyj („Stepiennaja Kniga“, Lomonosow), z Jutlandyi (Holmann, Kruse), ze Szwecyi (Bayer, Müller, Schlötzer, Karamzin, Frähn, Kruge, Pogodin), z Finlandyi (Tatizczew, Baftin), z wysp Ferroe (Weltmann), z pobrzeży morza Czarnego i z Chazaryi (Ewers, Kaczenowski), nawet z pobrzeży Syr-Deryi czyli Jakartu, rzeki przebiegającej w stepach Kirgizkich (Hammer, Origines Russes). Wszystkie te teorye, tak z sobą sprzeczne, zgodnie jedną tylko rzecz w niej dowodzą—nieodstateczność źródeł, a wiele z nich świadczy o niedostatecznym rozumieniu tych źródeł. Zaledwo nie do ostatnich należy policzyć ten systemat, który wyprowadza Russów z Azji. Zdanie to, jak zapewniają jego stronnicy, (w liczbie których żadnego niema Orientalisty), ugruntowane jest szczególnie na wiadomościach Pisarzy Wschodnich. Ale teksta wschodnie, które napomykają o Russach, podług zapewnienia znakomitszych Orientalistow, najmniejszego nie dają powodu opierania na nich teoryi Azyjskiego pochodzenia tego narodu. Chociaż w niektórych napotkany wniosek Autora Arabskiego albo Perskiego, kiedy on chce nam powiedzieć o narodzie Russow, cokolwiek uczeńszego, mówi, że „Russ jest brat Turka, syna Jafeta, syna Noego“, albo że „Russowie są Turcy“,—bądźmy jednak pewni, że to nie zgoła innego nie oznacza, jak tylko chęci Historyka przytęczenia jakimkolwiek sposobem Russów do systematu o pochodzeniu znanych narodów od Noego, który jest przyjęty przez wszystkich wschodnich Uczonych, i że przytém wyraz „Turek“ u wielu pisarzy ma tak ogólne znaczenie, jak Greckie Barbaroi i Skythae.

Nie mamy zgoła zamiaru rozszerzać się nad tym systematem, albo wchodzić w szczególowy jego rozbiór, gdyż dla tego tylko jedynie o niem wspomnieliśmy, ażeby pokazać, że dotychczas nie napotkaliśmy żadnego Historyka Wschodniego, któryby udzielał jakąkolwiek wyraźną wiadomość o pochodzeniu Russów.

Drugi panujący teraz systemat względem tego w roztrząsaniu będącego zapytania, a na który powstają stronnicy mniemanych Russow Azyatyckich, wyprowadza Russow z przeciwległego końca—ze Skandynawii. Pierwszym, który ogłosił to mniemanie, jest znakomity nasz Akademik Teofil-Siegfried Bayer: nie mając pod ręką obitych źródeł, na zbadaniu których mógłby oprzeć swe zdanie, Bayer, jakby z natchnienia zgadywał podobieństwo do prawdy tej idei. Większa część jego następców w zawodzie krytyki Historii Rosyjskiej tylko rozrabiali myśl, przez tego sławnego Filologa rzuconą, póki niektórym z nich nie przyszło do głowy, zasadzając się na źle zrozumianych tekstach, szukać Russów na brzegach Euxynu. Jakkolwiek bądź, dotąd jednakże wszyscy znakomitsi Autorowie Historiografii Russkiej, byli na stronie systematu Bayera. Jakoż w samej rzeczy, teorya ta więcej od innych zawiera w sobie historycznego prawdopodobieństwa i największą liczbę ma dowodow za sobą. Dalecy zresztą jesteśmy od tego, ażebyśmy znajdowali ten systemat nie mylnym i zupełnie zaspokajającym wszystkie wymagania krytyki. Idzie o to, że systemat ten bez naciągania może nam wyjaśnić charakter tak nazywanego „peryodu Warragow“ naszej Historii, a to nie mało.

P. Akademik Frähn, któremu również wiele winna jest Historia Rosyjska, jak i numizmatyka Mahometawska; który pierwsze zwrócił uwagę uczonych na Arabskie podania o Russach, które stały się przyczyną ułożenia przez nie-Oryentalistów systematu o pochodzeniu tego ludu ze wschodu,—P. Frähn, w tychże samych tekstach widział zawsze dowody, wykrywające pochodzenie Russow ze Skandynawow, chociaż w tych wiadomościach, jak już powiedzieliśmy, nie mówi się wyraźnie o tym przedmiocie. Szczęśliwe zdarzenie nadarzyło mu nie dawno dość ważny rękopis, dotąd niezany w Europie, który udzielił znakomitemu naszemu Akademikowi jeden z młodych Orientalistów Russkich, który nabył go w czasie swojego pobytu w Egipcie. Rozpatrując go, P. Frähn znalazł w nim w jednym miejscu nową dokładną wiadomość o Russach, która mocno wspiera mniemanie o ich Skandynawskim pochodzeniu, i należy do tych nie wielu, wyraźnych i

пользу Скандинавскаго ихъ происхожденія, и принадлежитъ къ тѣмъ немногимъ, яснымъ и неопровержимымъ извѣстїямъ о ихъ Скандинавизмѣ, къ которымъ относится свидѣтельство Епископа Лиутпранда („Russios quod alio nomine nos Nordmannos appellamus“; или еще яснѣе: „Gens quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos vero a positione loci vocamus Nordmannos“).

Авторъ этой рукописи есть *Ахмедъ-эль-Катебъ*, т. е. Ахмедъ-Писецъ, или Ахмедъ-Секретарь; полное его имя *Ахмедъ, ибнъ Аби-Якубъ, ибнъ Вадыхъ, эль-Катебъ*. Сочиненіе его называется — *Кетебъ-эль-булданъ*, „Книга о странахъ“. Знаменитый Абульфеда пользовался ею и часто приводитъ слова Ахмеда; но ни одного экземпляра этой Географіи не было въ Европѣ. Вотъ почему и о самомъ Авторѣ едва мелькомъ упоминали Оріенталисты, писавшіе объ источникахъ для Восточной Географіи; даже Эрбело (Herbelot), въ своей *Bibliothèque Orientale*, долженъ былъ ограничиться слѣдующими словами: „Ахмедъ эль-Катебъ, Географъ, котораго часто приводитъ Абульфеда“. Имѣя въ рукахъ книгу Ахмедъ-эль-Катеба, Г. Френъ въ ней самой нашелъ нѣкоторыя извѣстїя, по которымъ можно съ достовѣрностью заключать о времени жизни Автора, и сообщилъ ихъ въ ученомъ журналѣ Академіи (*Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 9—10). Изъ нихъ видно, что Ахмедъ жилъ въ Египтѣ, около 890 года Р. Х., въ правленіе Мутаъмеда, послѣдняго Халифа изъ Дома Аббасидовъ, и составилъ свое землеописаніе на основаніи изустныхъ разсказовъ современныхъ путешественниковъ.

Въ главѣ „Объ Испаніи“, говоря о Севиллѣ, онъ въ нѣсколькихъ строкахъ упоминаетъ о взятіи этого города въ 229 году Гиджры (844 Р. Х.). Для насъ замѣчательно здѣсь не самое извѣстїе, а выраженїя, въ которыхъ оно сообщается, и вотъ именно въ какомъ отношеніи. Мы знаемъ изъ Конде (Condé), *Histoire de la domination des Maures en Espagne*, vol. I) Деппинга (*Histoire des expéditions maritimes des Normands*, vol. I, p. 134) и другихъ Историковъ Испаніи и Нормановъ, и знаемъ довольно обстоятельно, что въ 844 году Р. Х. городъ Севилла былъ дѣйствительно осажденъ и взятъ *Норманами**). Теперь, коль скоро какой-нибудь Лѣтописецъ, современникъ событїя, и можетъ быть слышавшій о немъ изъ устъ очевидцевъ (мы уже змѣтили, что нашъ Арабскій Географъ повидимому не пользовался книгами, и ссылается на разныхъ лица, отъ которыхъ получалъ географическія и другія извѣстїя), когда такой Лѣтописецъ, основываясь на слухахъ, и не зная, что Западная Европа называла осаждавшихъ Севиллу неопредѣленнымъ именемъ Нормановъ, назоветъ этихъ воиновъ *не Норманами*, а *другимъ*, собственнымъ именемъ поколѣнія или клана, который разграбилъ тотъ городъ; и когда притомъ мы еще до сихъ поръ не были увѣрены, точно ли этотъ кланъ принадлежалъ къ Норманамъ: не исчезнетъ ли тогда всякое сомнѣніе относительно Норманскаго происхожденія этого поколѣнія? Лѣтописецъ не зналъ нашихъ системъ и писалъ по слухамъ. Вотъ, что писалъ объ осадѣ и взятіи Севиллы Ахмедъ-эль-Катебъ.

„*Къ западу отъ города Эль-Джезире (Algeziras) лежитъ городъ, которому имя Ишбиліе (Sevilla); по Испанскому произношенію Шебилія, при рѣкѣ великой, называемой Кордовою. Ворвались въ нее (въ Севиллу, въ 229 году (844 отъ Р. Х.), язычники называемые Руссы (Руссами), и грабили и разорили (ее), и жели и убивали (въ ней)“.*

Въ подтвержденіе достовѣрности этого извѣстїя, мы прибавимъ, что Ахмедъ-эль-Катебъ, какъ можно заключить изъ подробностей, въ которыя онъ входитъ, описывая города Западной Африки, вѣроятно самъ путешествовалъ въ этихъ странахъ, которыя были тогда въ частыхъ сношенїяхъ съ Испанїею, и слѣдовательно могъ отъ тамошнихъ жителей узнать настоящее имя народа, который осаждалъ въ 844 году Севиллу, и который Западные хроникеры называютъ Норманами.

Это—единственное доселѣ, ясное и положительное извѣстїе, какое сообщаютъ Восточные писатели о происхожденіи Руссовъ, и служить новымъ сильнымъ доводомъ въ пользу Скандинавскаго происхожденія этого народа. (Смб. В.)

* О взятіи Севиллы въ 844 году, Г. Френъ омыскалъ также извѣстїе въ обширной Исторіи Айна, которой драгоцѣнную рукопись Академія наша недавно приобрѣла (См. *Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 12); только въ этой Исторіи не упоминается собственное имя народа, и покорители Севиллы названы только нарицательнымъ—Маджусъ; „Маги“ т. е. язычники.

niezaprzeczonych wiadomości o ich Skandynawizmie, do których odnosi się świadectwo Biskupa Leutpranda („Russios, quod alio nomine nos Nordmannos appellamus“; albo wyraźniej jeszcze: „Gens quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos vero a positione loci vocamus Nordmannos“).

Autorem tego rękopisu jest *Achmed el-Kateb*, to jest Achmed-Pisarz, albo Achmed Sekretarz; całe jego imię jest takie: *Achmed, ibn Abi Jakób, ibn adych, el-Kateb*. Dzieło jego nosi tytuł — *Ketab el-buldan*, „Książka o krajach“. Znakomity Abulfeda miał ją pod ręką i często przytacza wyrazy Achmeda; ale żadnego egzemplarza tej Jeografii w Europie nie było. Z tej to przyczyny i o samym Autorze ledwie nawiasem namieniali Orjentaliści, którzy pisali o Źródłach Jeografii Wschodniej; nawet Herbelot, w swojej *Bibliothèque Orientale*, musiał przestać na następujących wyrazach: „Achmed el-Kateb, Jeograf, którego często przytacza, Abulfeda“. Mając w rękę książkę Achmed-el-Kateba, P. Frähn znalazł w niej samej niektóre wiadomości, z których z pewnością można wnioskować o czasie życia Autora, i udzielił je w uczonym dzienniku Akademii (*Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 9—10). Z nich się okazuje, że Achmed żył w Egipcie, około 890 roku Ery Chrześcijańskiej, pod panowaniem Muha'meda, ostatniego Kalifa z Domu Abbasidow, i ułożył swą jeografią na zasadzie ustnych opowiadań współczesnych podróżników.

W rozdziale „o Hiszpanii“, pisząc o Sewilli, w kilku wierszach mówi o zdobyciu tego miasta w 229 roku Hegiry (844 N. Ch.). Dla nas godnym tu jest uwagi nie sama wiadomość, ale wyrażenia, w których się ona udziela, i oto mianowicie w jakim względzie. Wiemy z Kondego (Condé, *Histoire de la domination des Maures en Espagne*, vol. I) Deppinga (*Histoire des expéditions maritimes des Normands*, vol. I, p. 134) i innych Historyków Hiszpanii i Normannów, wiemy też dość dostatecznie, że w 844 roku N. Ch. miasto Sewilla było rzeczywiście obleżone i zdobyte przez Normanów*). Teraz skoro tylko jakkolwiek Latopisiec, współczesny wypadkowi, i bydl może słyszający o nim z ust naocznych świadków, (uczyniliśmy już postrzeżenie, że nasz Jeograf Arabski, jak się okazuje, nie korzystał z książek, ale się odwołuje do różnych osób, od których otrzymywał jeograficzne i inne wiadomości), kiedy taki Latopisiec, zasadzając się na pogłoskach, i nie wiedząc, że Europa Zachodnia nazywa oblegających Sewillę nieoznaczonym imieniem Normannów, nazwie tych wojowników *nie Normandami*, ale *innym*, własnym imieniem pokolenia albo klann, który zrabował to miasto; i kiedy przytęm dotychczas nie byliśmy jeszcze przekonani, czy rzeczywiście klan ten należał do Normanów: azali nie zniknie wówczas wszelkie powątpiewanie względem Normańskiego pochodzenia tego pokolenia? Kronikarzowi nieznanie były nasze systemata i pisał z powieści. Oto jest, co napisał o obleżeniu i zdobyciu Sewilli Achmed-el-Kateb:

„*Na zachod od miasta El-Dżezire (Algeziras) leży miasto, które się nazywa Iszbilie, Sevilla; podług wymawiania Hiszpańskiego Szebilja, nad wielką rzeką nazywaną Kordową. Wpadli do niej (do Sewilli), w 229 roku (844 N. Ch.), poganie, nazywający się Russ (Russami), i złupili i zburzyli (ją), i palili i zabijali (w niej)“.*

Na potwierdzenie pewności tego podania, dodamy, że Achmed-el-Kateb, jak można wnioskować ze szczegółów, w które on wchodzi, opisując miasta Afryki Zachodniej, sam zapewne podróżował po tych krajach, które miały wówczas częste stosunki z Hiszpanią a zatem mógł od tamecznych mieszkańców dowiedzieć się o rzeczywistém nazwaniu narodu, który oblegał w 844 roku Sewillę, a którego kroniki zachodnie nazywają Normannami.

Jest to—jedyna dotąd, wyraźna i stanowcza wiadomość, którą udzielają pisarze Wschodni o pochodzeniu Russów, i służy za nowy mocny dowód Skandynawskiego pochodzenia tego narodu. (G.S.P.)

* O zdobyciu Sewilli w roku 844, P. Frähn wynalazł także wiadomość w obszernej Historii Ajni, której kosztowny rękopis Akademii nasza nie dawno nabyła (patrz *Bulletin Scientifique*, vol. IV, num. 12); w Historii tej wymienia się tylko właściwe imię narodu, i zdobywcy Sewilli nazwani są tylko ogólnym imieniem — Madżus, „Magi“ to jest poganie.